

ZAKLJUČCI

Drugi švedsko-jugoslavenski dani medicine rada održani su u Miločer, od 4. do 8. prosinca 1972. pod naslovom »Simpozij o pesticidima« a u organizaciji Jugoslavenskog udruženja za medicinu rada. Devet švedskih i osam jugoslavenskih predstavnika održali su ukupno 17 referata. Živim i konstruktivnim diskusijama priključilo se i oko trideset jugoslavenskih promatrača. Nakon zaključne rasprave doneseni su i ovi zaključci:

Organske klorne pesticide treba koristiti razumno budući da se većina sporo razgrađuje u prirodi. Za sada nema razloga za uzbunu, no situaciju valja pažljivo pratiti da se spriječi nepoželjna opća i lokalna akumulacija kloriranih ugljikovodika. U budućnosti treba dati prednost manje toksičnim i manje postojećim spojevima ove skupine.

Inhibitori kolinesteraze — prvenstveno svi organski fosforni insekticidi — u pravilu se brzo razgrađuju u okolini. Akutnoj toksičnosti ovih spojeva treba stoga pridati najveću pažnju i kontrolom obuhvatiti potencijalno ekspanzirane osobe. Rezidua antikolinesteraza nemaju naročito praktično značenje.

Pri ocjeni opasnosti od pesticida na bazi *žive* valja imati na umu dvije činjenice: i produkti razgradnje živinih spojeva mogu biti toksični a pod određenim uvjetima u prirodi dolazi do stvaranja metiliranih živinih spojeva također visoke toksičnosti. Živine pesticide treba dakle koristiti što je moguće u manjoj mjeri.

Općenito se prihvaća da je primjena pesticida neophodna za doglednu budućnost ali da je treba provoditi u razumnim granicama da bi se smanjili negativni učinci na ljude i okoliš. Treba težiti za što boljim preventivnim mjerama u tijeku proizvodnje, transporta, rukovanja i primjene pesticidnih pripravaka. Dakako, treba osigurati i djelotvornu kontrolu razine rezidua u hrani biljnog i animalnog porijekla. Treba i dalje istraživati štetne učinke pesticidnih kemikalija na ekosisteme za što uspješnije sprečavanje neželjenih posljedica.

Da se ostvare ovi ciljevi prijeko je potrebno:

- organizirati sistematsko prikupljanje epidemioloških podataka kao osnovu za zdravu politiku u vezi s pesticidima;
- proširivati saznanja o toksičnim i ekološkim efektima sadašnjih i budućih pesticida;
- pripremiti i tiskati instrukcije za sigurnu i djelotvornu primjenu pesticida i
- podsticati širenje informacija o pesticidima na svim nivoima uključivši institucije i organizacije javnog zdravstva, poljoprivrede, šumarstva i veterinarstva, proizvođače i formulatore pesticida, neposredne korisnike te stanovništvo u cjelini.

Miločer, 8. prosinca 1972.